

Лоиҳаи “Баланд бардоштани омодагӣ ва устуворӣ ба офатҳои табиӣ дар Тоҷикистон”

Маълумот оид ба лоиҳа

Ассотсиатсияи Байналмилалии Рушд ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои маблағгузории лоиҳаи “Баланд бардоштани омодагӣ ва устуворӣ ба офатҳои табиӣ дар Тоҷикистон” 50,0 миллион доллари ИМА грант ҷудо намуд.

29 июни соли 2022 Созишномаи маблағгузорӣ байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ассотсиатсияи Байналмилалии Рушд, ки аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (ВМ ҶТ), Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон (ВН ҶТ) ва Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон (КҲФ ва МГ) амалӣ карда мешавад, ба имзо расид.

Ҳадафи Лоиҳа:

Расонидани кӯмак ҷиҳати барқарорсозӣ баъд аз офатҳои табиӣ, баланд бардоштани устувории роҳҳои муҳими автомобилгард ва пурзӯр намудани иқтидор оид ба идоракунии хатари офатҳои табиӣ.

Лоиҳа аз қисматҳои зерин иборат аст:

Қисмати 1. Баланд бардоштани устувории роҳҳои автомобилгард ба хатарҳои табиӣ ва иқлимӣ

Зерқисматҳо:

1.1 Барқарорсозии роҳҳои автомобилгард, ки дар натиҷаи обҳезӣ дар соли 2021 зарар دیدанд

Лоиҳа барқарорсозӣ ва таҷдиди роҳу пулҳое, ки дар соли 2021 дар ноҳияҳои Вахш, Восеъ, Шамсиддини Шохин ва Мӯъминободи вилояти Хатлон аз обҳезӣ ва сел зарар дидаанд, маблағгузорӣ намуда, роҳҳои иртибототи минтақавӣ ва маҳаллиро барқарор карда, онҳоро ба хатарҳои табиӣ тобовар мегардонад. Ин зерқисмат аз ҷониби Гуруҳи татбиқи лоиҳа (ГТЛ)-и Вазорати нақлиёт (ВТ) амалӣ карда мешавад.

1.2 Ҳифз ва мустаҳкам намудани роҳҳои автомобилгарди афзалиятнок

Лоиҳа тарҳрезӣ, мустаҳкам ва ҳифз намудани шоҳроҳҳои афзалиятноки муҳимро маблағгузорӣ мекунад, ки аз сабаби тағирёбии иқлим зери хатари ҷиддии офатҳои табиӣ қарор гирифтаанд. Ин таҷдиди ду пули муҳим дар шоҳроҳи Душанбе-Рӯдакӣ дар ноҳияи Рӯдакӣ (Ноҳияи тобеи ҷумҳурӣ,

НТЧ), ки барои ҳамлу нақли молу таҷҳизот дар байни пойтахт ва ҷануби кишвар калиди маҳсуб мешавад, дар бар мегирад. Ҳифзи қитъаҳои дорои хатари баланд, асосан ҳаракати роҳ.роҳи Лабидҷар-Карамик дар қад-қад долоне, ки Душанберо бо Ҷумҳурии Қирғизистон тавассути водии Рашт мепайвандад (аз ҷумла ноҳияҳои Роғун, Рашт, Ҷумҳурии Тоҷикобод ва Лахш - НТЧ) ва барои савдои байналмилалӣ аҳамияти калон дорад.

Зерқисмати мазкур омӯзиш ва таҳкими иқтисодии Вазорати нақлиёт, нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди минтақавӣ ва маҳаллӣ дар соҳаи тарҳрезӣ, татбиқ ва нигоҳдории қарорҳои сохтмонӣ ва ғайрисохтмонӣ ҷиҳати пурзӯр намудани устувориро маблағгузорӣ менамояд. Ин зерқисмат инчунин хариди техникаи вазнини таъиноти махсус барои таъмини омодагии Вазорати нақлиёт ҷиҳати воқуниш ба ҳолатҳои фавқулодда ва нигоҳдории дороиҳои инфрасохтори худро дар бар мегирад. Ин зерқисмат аз ҷониби ГТЛ ВН амалӣ карда мешавад.

Қисми 2. Таҳкими нерӯ дар соҳаи идоракунии хатари офатҳо.

Зерқисматҳо:

2.1 Таҳкими марказҳои минтақавӣ ва системаҳои идоракунии вазъиятҳои бӯҳронӣ

Лоиҳа маблағгузори зеринро таъмин мекунад: (а) ба роҳ мондани корҳои лозима ҷиҳати сохтмон ва барқарорсозии иншоотҳо барои ҷойгиркунии марказҳои минтақавӣ идоракунии вазъиятҳои бӯҳронӣ (ММИВБ) КҲФ ва МГ дар шаҳрҳои Хучанд, Хоруғ ва Бохтар; (б) хариди таҷҳизоти зарурии технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионие, ки дар ММИВБ насб карда мешаванд, то бо системаҳои миллии дар ММИВБ дар зерқисмати 2.2 насбшуда ҳамгиро карда шаванд; (в) дар ҳолати зарурӣ, хариди системаҳои иловагии алоқаи мобилии фармондеҳӣ ҷиҳати такмил додани системаҳои идоракунии вазъиятҳои бӯҳронӣ дар сатҳҳои минтақавӣ/маҳаллӣ, ки ҳамчун ММИВБ фаъолият хоҳанд кард; (г) ҷалби хидматрасониҳои машваратӣ ҷиҳати васеъ намудани Дастурамали амалиёти миллии барои ММИВБ; ва (д) таҳкими иқтисодии кормандони дахлдор ва операторони ММИВБ ва истифодабарандагони системаҳои алоқаи фармондеҳии мобилӣ дар ҳолати зарурӣ. Ин зерқисмат аз ҷониби Маркази татбиқи лоиҳа (МТЛ)-и Вазорати молия (ВМ) амалӣ карда мешавад.

2.2 Навсозии системаи иттилоотӣ-коммуникатсионӣ дар соҳаи идоракунии хатарҳо

Лоиҳа маблағгузори зеринро таъмин мекунад: (а) такмил додани шабакаҳои мавҷудаи радиоалоқа дар саросари кишвар ва таъсиси

шабакаҳои нави радиоалоқа ҳадди ақал дар шаҳру навоҳии калон ва ҷамоатҳо бо мақсади беҳтар намудани идоракунии хатари офатҳои табиӣ; (б) такмил додани дигар шабакаҳои ТИК, ба мисли шабакаи мавҷии моҳвораӣ, алоқаи нахи оптикӣ, ки барои идоракунии хатари офатҳои табиӣ истифода мешаванд; (в) такмил ва/ё таҳияи нармафзори идоракунии чатри офатҳои табиӣ, ки ба системаҳои мавҷуда ва ояндаи огоҳсозии пешакӣ ва платформаҳои мавҷудаи нармафзори идоракунии ҳолатҳои фавқулодда муттаҳид карда шудаанд; (г) такмил ва/ё таҳияи платформаи байни идоравии табодули маълумот барои мусоидат намудан ба табодули маълумот дар вақти воқеӣ байни сохторҳои масъул барои мониторинги офатҳои табиӣ, пешгӯии офатҳои табиӣ ва идоракунии хатари офатҳои табиӣ (КҲФ, Агентии гидрометеорология (Точикгидромет) ва ғ.); (д) дастгирӣ чиҳати таҳияи сиёсат, мусоидат дар эҷод ва вориди маълумоти гиреҳи чуғрофӣ/сомонаи интернетӣ бо мақсади осон намудани дастрасии муттаҳид ба маълумоти мавҷуда ва нави геофазой ва иттилооти марбут ба офатҳо; (е) таҳияи каналҳои паҳнкунии иттилоот (сомонаи интернетӣ, паёмакҳо, замимаҳо барои телефонҳои мобилӣ ва ғ.) бо мақсади осон намудани дастрасии аҳоли ба пешгӯиҳо ва огоҳиҳо дар вақти воқеӣ; ва ғ.) барои осон кардани дастрасии аҳоли ба пешгӯиҳои вақти воқеӣ ва огоҳӣ аз хатарҳои иқлим ва обу ҳаво; ва (д) дастгирии Точикгидромет дар дастрасӣ ва истифодаи маҳсулоти реалии КҲФ ва радарҳои метеорологии мудофияи граждани дар ноҳияи Ҳисор. Ин зерқисматро ГТЛ КҲФ МГ амалӣ хоҳад кард.

2.3 *Таҳкими нерӯ оид ба воқуниши ба ҳолатҳои фавқулодда*

Лоиҳа маблағгузории зеринро таъмин менамояд: (а) Гузаронидани омӯзишҳои тасдиқшуда аз ҷониби ҷомеаи байналмилалӣ барои гурӯҳҳои касбии ҷустуҷӯӣ-наҷотдиҳӣ (ҶН); (б) омӯзонидани аҳоли чиҳати баланд бардоштани омодагӣ ба офатҳои табиӣ; (в) омода намудани модулиҳо чиҳати таъмини омодагӣ ба офатҳои табиӣ барои ҷонибҳои гуногуни манфиатдор (вазиратҳо/идораҳо, шаҳрвандони осебпазир, минтақаҳои саноатӣ, корхонаҳои хурду миёна, кормандони тиб ва ғ.); (г) сохтан, мучаҳҳаз намудан ва таҳкими иқтидори маркази таълимии ғаввосӣ дар обанбори Норақ ва (д) Тақвият ва/ё таҳкими иқтидори иловагии маркази таълимии мавҷуда оид ба омодамоии воқуниш ба ҳолатҳои фавқулодда дар Қаратоғ (дар доираи лоиҳаи ИА-САҲА сохта шудааст). Ин зерқисмат ГТЛ КҲФ МГ амалӣ мегардад ва қисми зиёди маблағҳо ба фаъолияти (г) вобаста ба маркази ғаввосӣ равона карда мешаванд.

2.4 *Мустаҳкам намудани замина чиҳати устувории сохторӣ ва сейсмикӣ*

Лоиҳа маблағгузории зеринро таъмин менамояд: (а) таъсиси системаи мониторинги ақсуламал ба таъсири сейсмикӣ барои Иншоотҳои

афзалиятнок ва хокҳои табиӣ дар шаҳри Душанбе, ки эҳтимолан таҷҳизот барои омӯзиши чунин биноҳо ва иншоотҳоро дар ҷои худ дар бар мегирад; (б) навсозии минбаъдаи меъёрҳо ва қоидаҳои сохтмонӣ (SNiP); (в) гузаронидани омӯзишҳо ва семинарҳои мувофиқ оид ба татбиқи меъёрҳо ва қоидаҳои нави сохтмонӣ, аз ҷумла ҳалли таъмини самаранокии энергетикӣ; ва (г) таҳкими иқтисодии Институти геология, сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва сейсмология (ИГСЗС) дар соҳаи мониторинг ва риояи меъёрҳо ва қоидаҳо. Ин зерқисмат аз ҷониби МТЛ ВМ бо саҳми техникӣ ва назорати ИГСЗС амалӣ карда мешавад. Барои амалӣ намудани чорабиниҳои (б), (в) ва (г) бояд инчунин Кумитаи меъморӣ ва сохтмон низ ҷалб гардад.

2.5 Маблағгузори хатари офатҳои табиӣ

Лоиха маблағгузори зеринро таъмин менамояд: (а) арзёбии эҳтиётот, воқеияти молиявӣ, заминаи зарурии меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва рушди минбаъдаи тарзу усулҳои афзалиятнок барои маблағгузори хатари офатҳои табиӣ; ва (б) татбиқи чорабиниҳо оид ба таҳкими иқтисодии техникӣ дар соҳаи маблағгузори хатари офатҳои табиӣ барои кормандони дахлдори Вазорати молия ва дигар сохторҳои давлатии ҷалбшуда. Механизмҳои маблағгузори эҳтимолии хатари офатҳои табиӣ ба Ҳукумат барои таъмини пардохтпазирии кофӣ барои воқуниш ба тағйирёбии иқлим ва тақонҳои хатари табиӣ кӯмак мекунад. Зерқисмати мазкур аз ҷониби МТЛ ВМ бо саҳми техникӣ ва назорати шӯъбаҳои дахлдори ВМ амалӣ карда мешавад.

Қисми 3. Идоракунии Лоиха.

Қисмати мазкур маблағгузори хароҷотҳои афзояндаи амалиётҳои агентҳои татбиқкунанда - ВМ, ВН ва КҲФ ва МГ чиҳати татбиқи Лоиха, аз ҷумла маъмурияти умумии Лоиха ва идоракунии Лоиха, афзалиятнок намудани фаъолиятҳо дар доираи Лоиха, идоракунии масъалаҳои муҳити зист ва иҷтимоӣ, идоракунии молиявӣ, харид, маъмурияти шартномаҳо, ҳисоботдиҳӣ оид ба Лоиха, мониторинг ва арзёбиро дастгирӣ менамояд.

Қисми 4. Воқуниш ба ҳолати фавқулодда

Ҳадафи қисмати мазкур таъмин намудани воқуниши фаврӣ ба ҳолати комилҳуқуқи бӯхронӣ ё фавқулодда мебошад. Ҳолати комилҳуқуқи бӯхронӣ ҳодисаест, ки дар натиҷаи фалокат ба Гиранда таъсири манфии назарраси иқтисодӣ ва/ё иҷтимоӣ овардааст ё метавонад ба таври мустақим оварда расонад. Пардохтҳои фаврӣ ба Ҳукумат имкон медиҳад, ки барои қисман пӯшонидани хароҷоти вобаста ба воқуниш ба ҳолати фавқулодда ва барқарорсозии маблағ аз нав тақсим кардани маблағҳои лоиха дархост намояд.

Ин қисматро барои аз нав тақсим кардани маблағҳои лоиҳа ё равона кардани захираҳои иловагӣ барои пурра ё қисман пур кардани маблағҳо, ки дар натиҷаи азнавтасимкунӣ ба Қисмати воқуниши шартӣ ба ҳолати фавқулодда гирифта шудаанд, истифода бурдан мумкин аст, агар чунин захираҳои иловагӣ вобаста ба ҳолати изтирории мувофиқ пешниҳод шуда бошанд.